

זמני כניסת ויציאת שבת
לפי אופק נתיבות:
הדלקת נרות: 18:29*
צאת השבת: 19:34
צאת החג: 19:34
רבינו תם: 20:11

* 30 דק' קודם השקיעה

שבכות נשים צדקניות

גיליון 53

פרשת צו תשפ"א | שבת הגדול | חג פסח | יש לשמור על קדושת הגיליון!

**שבת שלום ועבורך
ופסח כשר ושמח
לכל בית ישראל!**

פנינה לנשמה

המפתח של הגאולה

מובא במדרש (ילקוט רות ד), שבזכות נשים צדקניות נגאל במהרה בקרוב. הקב"ה אומר לכלל ישראל: "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית", כלומר הגאולה העתידה תהיה כמו הגאולה הראשונה. מה באמת היה אז? מביא "קב הישר" את מאמר חז"ל: "בזכות נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים", מה היתה זכותן? – "שלא שינו" – שם, לשון ומלבוש. כמו שכתוב אצל יעקב אבינו: "ויבא יעקב שלם" ר"ת – "שם, לשון, מלבוש".

הם לא החליפו את הלבוש היהודי, כמו שכתוב בהגדה של פסח: "מלמד שהיו ישראל מצויינים שם" – בכל מקום שיהודי הלך הכירו בו מיד שהוא יהודי!!! הוא אינו נראה כמו הרחוב המצוי...

ולכן באמת – מסיים "קב הישר" – כדי לזכות כמה שיותר מהר לגאולה המקווה, צריכות הנשים שבדורינו להיות זהירות מאוד לא להיות מושפעות מהמודות של הגויים, וחלילה לא לעכב את הגאולה, כי ה"מפתח של הגאולה" נמצא בידיהן.

התחזקתי ונשאתי...

סגולה בדוקה

בני הגיע בשעה טובה לפרק הזמן שבו נרשמים לשיבות, אך הוא לא הצליח בשום אופן למצוא את המסגרת של הישיבה המתאימה לו להתעלותו בתורה. היה לי צער ועגמת נפש רבה. לא יכולתי לנוח ולשקוט כשאני יודעת שאין עדיין לבני מקום שבו יוכל להמשיך ולשקוד בתורה. לא היה לי יישוב הדעת לחשוב כיצד אוכל לעזור לו ומה יוכל לקדם אותו. כמובן, התפללתי רבות והפצתי בתחנונים לבורא עולם שיחוס על בני שיזכה למצוא מקום טוב ואיכותי עבורו.

ואז עלתה בראשי מחשבה. והרי התורה של הבנים מושפעת מהצניעות שלנו, האמהות! חיפשתי מיד נושא לקידום בענייני הצניעות שלי, ומבטי נפל על גרביי. עד אז גרבותי גרביים בעובי 40 דנייר כפי שהיה מקובל בעבר. אך כפי שידוע, חל שינוי באופן ייצור הגרביים, ובערך בשנת תש"ס הפך עובי הדנייר להיות דק יותר בתהליך הייצור. מאז התברר שהעובי המתאים לכיסוי הרגל כראוי הוא כ- 70 דנייר.

התייעצתי עם בעלי בעניין זה, והוא תמך בשינוי בכל פה. קבלה זו דרשה התגברות רבה מצדי, לאור העובדה שבדיוק זמן קצר לפני כן ערכתי קנייה מרוכזת וגדולה של גרביים בעובי 40 דנייר. הקנייה עלתה לי סכום בלתי מבוטל, שאינני מוציאה בכל יום... אך לא ויתרתי לעצמי.

עוד באותו היום קיבלתי על עצמי שאתחיל לגרום מעתה רק גרביים בעובי 70 דנייר ולא פחות.

לא הייתי צריכה לחכות זמן רב כדי להיווכח בכוחה של צניעות האם... עוד באותו היום - התקבל בני היקר באורח פלא לישיבה מצוינת, שבה יוכל לגדול ולהתעלות בתורה.

התרגשתי מאוד מהתוצאה המיידית והניסית של חיזוקי, ומאז יצא לי לדבר עם שתי אמהות שסיפרו לי גם הן שבנן עדיין אינו מסודר בישיבה. המלצתי גם להן על חיזוק בצניעותן לזכות בנן, ושתיהן שבו אלי אחר כך וסיפרו לי בהתפעלות שהבן סודר בס"ד בישיבה מתאימה לשביעות רצון כולם - סמוך ונראה לחיזוק שקיבלו על עצמן... (סיפור קטן מעשה גדול) גם לך יש סיפור ישועה מהתחזקות בצניעות??

פינת ההלכה

צניעות הגרבים

חשוב שהגרבים לא תהיינה קצרות מתחת לברך, אלא ארוכות שתכסינה את כל הברך, כי כשמתכופפים ועולים במדרגות עלולה הברך להתגלות, חס ושלום. וגם אם הולכים בחצאית מספיק ארוכה, הרגלים צריכות להיות מכוסות בכל מקרה, בהליכה או בישיבה וכדומה.

גם בבית חייבים ללכת עם גרבים, ואפילו כשעובדים עם מים בעת נקיון וכדומה, אסור להתהלך בלא גרביים.

גם אם הגרבים אטומות, לפעמים באצבעות או בעקב עדיין ישנה שקיפות, לכן צריך לשים לב לכך, ולנעול נעליים סגורות או להקפיד שהגרם אכן תהיה אטומה לגמרי, גם באצבעות וגם בעקב.

הרבי מסאטמר בעל הדברי יואל זיע"א היה אומר: הנשים אומרות כל יום "שעשני כרצונו", הרי היה מספיק לברך ברכה כזו פעם אחת בחיים, ומדוע צריך לברך כל יום? וענה - משום שכל יום יוצאות אפנות חדשות, והנשים הישראליות אינן הולכות אחר המודעה רק לפי רצונו יתברך, נמצא שבכל בגד ובגד שלובשין בצניעות עושים בזה רצון ה' יתברך, לכן מודים ומשבחים לה' כל יום ויום שיש לנו את הזכות הגדולה הזו להתנהג כרצונו יתברך - "שעשני כרצונו", ה' יתברך בראני להתנהג כרצונו.

סיפור לשבת

מקבץ סיפורים
מרתקים לחג

לנקות את הלב

לנצל את ההזדמנות להציל נפש מישראל ולפעול עבורה ישועה! הוא נענה לבקשתי, ואמר את שמה פעם ופעמיים, עד שהמכשיר נאטם בשקית והורחק ממנו לשלושה ימים, ממוצאי שבת ועד יום שלישי בערב. ביום שלישי בערב, כשביקש להשיב לידי את המכשיר, נעניתי ואמרתי לו כי מצבה של האשה מוסיף להיות קריטי, לא שמענו על שינוי משמעותי. לפיכך, אני מבקש ממנו עוד שלושה ימים – רביעי, חמישי וששי, שלושה ימים נוספים ואחרונים של ניתוק מהמכשיר למען הצלת היולדת, שתשוב להיות אמה לילדיה! לא היה לו קל להסכים, ובכל זאת – כנראה שלושת ימי הניתוק השפיעו עליו וזיככו את לבו קצת, עד שנענה לאתגר להתנתק לשלושה ימים נוספים, לרפואת היולדת. על פניו ניכר כי הדבר דורש ממנו מאמץ רב ומורכב, אך הוא התעודד בכך שאינו מתאמץ לחינם – הרי הוא מקריב את המאמץ שלו לרפואת אשה יולדת, שתזכה לישועה ורפואה בקרוב. וכך יצאו לדרך שלושה ימי ניתוק מרוממים נוספים... האמת ניתנת להיאמר, שלא הכרתי כלל את משפחתה של אותה יולדת, אפילו שם משפחתה לא היה ידוע לי. רק סיפורה – שקרע את הלב של רבים שהעתירו לרפואתה – הוא שתפס את תשומת לבי. ואז, ביום חמישי בערב, בלילה שבין היום השני לשלישי, בהשגחה פרטית מופלאה פגשתי בבעלה של אותה יולדת, ושאלתיו לשלום רעייתו. הדברים שאמר הרטיטו את לבי: "ביום שלישי החליטו הרופאים לנסות להעיר אותה. ימים ארוכים היתה מורדמת ומונשמת והם לא העלו בדעתם אפשרות כזו, אבל ביום

בורא עולם. לפיכך, ביקשתי ממנו שלושה ימי ניתוק. רק שלושה ימים של ניתוק מהמכשיר, של אוויר צח וזך, נקי מהמיאוס שמציף את נשמתו דרך המכשיר. אחרי שלושת הימים – אם ירצה חלילה – יוכל לשוב אליו כאוות נפשו! הלה שמע, וניאות להפקיד את המכשיר, כשהוא אורז אותו בכמה שקיות ניילון אטומות – לבל ייכשל בו מי שישמור על המכשיר.

תוך כדי איטום השקיות, ביקשתי ממנו עוד משהו: כשבוע קודם לכן התוודעתי לסיפורה של יולדת בשם מרים יהודית בת חיה גיטל, אשה צעירה שהנגיף תקף אותה ומצבה הלך והחמיר עד כדי סכנת חיים. הוריה, בעלה וילדיה היו אחוזי פחד ואימה, תפילות רבים נערכו לרפואתה, אולם נראה היה כי שערי שמים נעולים. מצבה הפך קריטי מרגע לרגע...

באותו רגע בו הוכנס המכשיר אל השקיות והלה נפרד ממנו לשלושה ימים, ביקשתי ממנו שיכוון שהוא עושה מצוה זו לישועת עם ישראל הנתון בצרה עקב הנגיף, ובפרט לרפואת אותה אשה מרים יהודית בת חיה גיטל, שתזכה לרפואה שלימה. הרי הרגע הזה בו יהודי מקריב מעצמו למען שמו באהבה – הוא רגע גדול ונשגב בו שערי שמים פתוחים, כדאי

מספר הרה"ג רבי אשר קובלסקי שליט"א: על המעשה הבא ביכולתי להעיד באופן אישי. המעשה אירע עם יהודי שהתקשה להצליח בעיסוק רוחני, ועד מהרה גילה אותו היצר הרע האורב לכולנו. הוא נמשך אל חברים פחות טובים, ואלו הסיטו אותו ממעלתו כבן מלך והסיתו אותו להחזיק במכשיר טכנולוגי מהסוג הפסול והמסוכן, כדי שיהיה לו קשר עם העולם וכדי שיהיה לו מעניין בחיים... רחמנא לצלן.

המכשיר אומנם הפיג לו את השעמום, אולם בד בבד הפיג גם את יראת ה' שבערה בו, את הלחלוחית של יראת שמים שפיעמה בלבו. דרך המכשיר הזה הוא נחשף לחומרים מסוכנים רוחנית, הכיר חברים נוספים – מסוכנים לא פחות, ובאופן כללי מצבו הרוחני הלך והידרדר מדחי אל דחי. נראה היה כי הוא שועט במורד הרוחני ללא יכולת לעצור.

במוצאי שבת 'בשלח-שירה', י"ז בשבט תשפ"א, נפגשנו ושוחחנו. הוא תיאר את הקשיים העוברים עליו, את הבדידות שנכפתה עליו עקב ימי ה'סגר', ותירץ באינספור תירוצים למה הוא מוכרח להחזיק במכשיר הזה, וכמה בזכותו הוא קשור לעולם ויודע מה קורה, כלשונו. כל הבקשות והתחנונים שיתנתק מהמכשיר המסכן את חייו הרוחניים עלו בתוהו, כלה ונחרץ עמו להמשיך להחזיק בסם המוות הרוחני הזה – ויהי מה!

לקראת סוף השיחה, דיברנו על סיפור יציאת בני ישראל ממצרים, כיצד היו שקועים בעומק הגלות, ומשה רבינו ביקש לצאת רק לשלושה ימים, מתוך הבנה ששלושה ימי גמילה מבוץ הגלות – כבר יפתחו להם את השער לחוש את טעם הגאולה והחיבור עם

שלישי לקראת ערב הם החליטו לנסות. אט אט הורידו את מינון חומרי ההרדמה, ולמרבחה הנס והפלא היא החלה מתעוררת... היום דיברתי איתה! – אמר בעלה בעיניים דומעות, "בעזרת השם היא בדרך להבריאה! זה נס!"

לא האמנתי למשמע אוזניי. ממש כך! ביום שלישי בערב, באותו זמן בו האיש סיים את שלושת ימי הניתוק הראשונים, התחולל בו מאבק אם להמשיך לשלושה ימים נוספים, והוא ניצח בו – באותו זמן ממש החל המהפך במצבה של האשה היולדת!

הנה כי כן, יהודי אחד התאמץ, הקריב, התנתק, זרק וזנח את המכשיר המסוכן לשלושה ימים בודדים – והיה די בזה כדי להשיב אשה לחיים! לא יאומן כי יסופר!

כשהסיפור נודע לאחד מצדיקי הדור שליט"א, הוא ביקש לפרסמו בעולם כולו, בהטעימו משפט שכדאי לזכור: "מכשיר טכנולוגי אסור – הוא סם המוות, פשוטו כמשמעו. המתנתק ממנו – הרי הוא כנגאל ממוות לחיים. אין פלא כי ביכולתו לחולל תחיית המתים!!!"

והוסיף אותו צדיק שליט"א, כי הקדוש ברוך הוא הקדים רפואה למכה, בכך ששנים ארוכות לפני הופעת הנגיף המסוכן בעולמנו – נתן לכולנו את הכח לפעול את הישועה ממנו. כי העובדה שמכשירים כאלה כה מצויים, העובדה שהנסיונות בשמירת העיניים, האוזניים והמחשבה כה קשים בדורנו – היא היא הדרך להקל על המחלה ולהביא רפואה, כי כשיהודי מתאמץ למען בורא עולם ומקריב מעצמו – בורא עולם פותח לו את השער, מעניק לו ישועה!

לסיפור יש המשך, מרגש ומרטיט לא פחות.

לאחר שהיהודי הגיבור נחשף לנס העילאי שהתחולל בזכותו, לאחר שהתברר לו כי זכה להציל אשה ואם בישראל ממוות לחיים, הדבר טלטל אותו טלטלה עמוקה, עד כדי ש...

שבועיים אחר כך, נסע אותו יהודי ברכב, ובמהלך הנסיעה סיפר לנהג על נס ההצלה של האשה היולדת, הודות להתנתקותו ממכשיר מסוכן רוחנית. תוך כדי דבריו, החל לדבר על לבו של הנהג, שגם הוא החזיק במכשיר כזה, וביקש ממנו להצטרף למהפכה. "זה טעם גן עדן!" – אמר לנהג, "תנסה להתנתק או להתקין סינון חזק, רק לשלושה ימים. אתה יכול להציל נפש מישראל, וגם לזכות בתענוג רוחני עילאי, בידך הדבר!"

הנהג שמע, והתקשה להיעתר לכך. המכשיר משמש אותו שעות ארוכות בהיותו בדרכים, והוא מתקשה מאוד להתנתק ממנו. אולם הנוסע דיבר על לבו עוד ועוד, הסביר לו עד כמה תחושת הניתוק היא מרוממת ונעימה, וגם מסוגלת לישועה ורפואה.

כשהנהג עמד להיעתר לבקשה, ביקש ממנו הנוסע לכוון לזכותה של אשה נוספת, גם היא יולדת, אם לכמה ילדים, שאף היא לקתה בנגיף ומצבה קריטי, ושמה חיה רבקה בת לאה. "אני כבר לא יכול להציל אותה" –

אמר הנוסע בחיוך, "כי אני כבר התנתקתי. אבל אתה עוד יכול! תתנתק, תתקין סינון איכותי. אתה יכול להציל נפש מישראל, להשיב אמא לילדיה!" – ביקש, והנהג הזכיר את שמה של האשה לרפואה שלימה, והבטיח כי למשך שלושה ימים – יתקין במכשירו סינון איכותי מאוד שימנע ממנו כל שימוש שאינו לצורך חשוב מאוד עבורו, כדי לנסות, "לראות איך זה", כלשונו...

והוא אכן זכה לראות בעיניו "איך זה" –

ביום השלישי לסינון, הוא נוהג ברכבו בכביש מהיר, כשלצידו חבר. מסיבה שאינה ברורה סוטה הרכב ממסלולו ומתנגש בקיר, מתהפך ומתרסק לחלוטין. בשפת המכונאים הרכב 'הלך טוטאלוס', נותרה גרוטאת מתכת מרוסקת, מפוררת לחתיכות קטנות. כוחות ההצלה שחשו למקום היו בטוחים שהם עומדים לפנות גופות, אבל... מתוך שברי הרכב, יצאו הנהג והנוסע שלצידו מהלכים

על רגליהם בבריאות איתנה, מנערים מעליהם שברי זכויות ואבק. כוחות ההצלה והחילוץ התקשו להאמין שנוסעי הרכב יצאו ממנו בשלום, אבל כך בדיוק קרה! – הנהג הגיבור שהתנתק מנסיונות המכשיר זכה לראות עין בעין את הצלתו, תוך שלושה ימים בלבד!

ובכך לא תם סיפורנו: כזכור, אותו נהג לא ידע כי אורבת לו סכנה, ולא ידע כי עליו לשמור את זכויותיו לעצמו... הוא זיכה את זכות התנתקותו לרפואת האשה חיה רבקה בת לאה. כשהזכיר את שמה לרפואה, היתה האשה מחוברת למכשיר 'אקמו' המחליף את פעולתם של הלב והריאות שכבר לא תפקדו, עד כדי כך היה מצבה מסוכן, קריטי ממש... לא חלפו אלא כמה שבועות בלבד, והאשה נותקה ממכשיר ה'אקמו', ואף התעוררה מההרדמה. עודה זקוקה לרחמי שמים כדי להבריאה לחלוטין, ויהא פרסום סיפור זה לרפואתה, אולם בחסדי שמים – מכלל סכנת חיים היא כבר יצאה, מצבה השתפר ללא הכר.

התברר, כי הניתוק מסכנות המכשיר הטכנולוגי הציל את הנהג והבריאה את האשה גם יחד!

רגע לפני כניסת חג הפסח הבעל"ט, זה הזמן לנקות את הלב, למרק את חדריו, להשליך מעלינו כל ניסיון, להתנתק מכל מכשול, ולצאת לגאולה רוחנית מהיצר הרע ככל האפשר.

עכשיו, כשאנו ממרקים את הבית מכל בדל חמץ, הבה ננקה את הלב ממה שמציף אותנו בנסיונות או מכשיל אותנו בראיות אסורות, הבה נתגבר על כל נסיון בכל הכח, תוך הקרבה אישית גדולה, ונזכה לפתוח לעצמנו שערי ישועה וגאולה!

(פניני פרשת השבוע)

בספרו 'היא שיחתי' מספר הרב דוד ברורמן שליט"א סיפור אמיתי ומרטיט שחווה מקרוב לפני מספר שנים, כמרצה בכיר בארגון 'ערכים'. וכך הוא כותב:

במקומות רבים ברחבי הארץ נערך כמה ימים קודם חג הפסח 'ליל הסדר לדוגמא' ע"י ארגון 'ערכים'. הסדר כולל הדגמה מוחשית לכל סממני הסדר תוך הסבר מפורט ולימוד תכני ההגדה.

בא' בניסן תשע"ג ערכנו בבית הכנסת 'היכל מרדכי' שבהרצליה פיתוח, ליל סדר שכזה. בתחילת הערב נגשה אלי בוגרת סמינר ערכים המתגוררת בקיבוץ, ושאלה האם תוכל לתעד במצלמתה את מהלך הערב. לפשר תמיהתי היא הסבירה, שמכיוון שאצלה בבית כבר עשרות שנים לא ערכו ליל הסדר, ילדיה אינם יודעים כיצד הוא נראה, ומכיוון שהשנה ברצונה לערוך אותו כהלכתו, לכן היא מבקשת ללמוד כל פרט.

ביררתי בעדינות מה בקשר לבעלה, ותשובתה הייתה שהוא הבטיח 'לכבד' את האירוע, כלומר לשבת בשלחן ולא להפריע...

כשהדגמתי את צורת ה'הסבה', היא הצביעה ושאלה האם נשים גם הן מסבות. עניתי לה שנפסק בהלכה שרק נשים 'חשובות' מסבות, והוספתי בהומור שהיא לבטח עונה על קריטריון זה, כי היא הלא 'עורכת' את הסדר ומלמדת את בני הבית את מצוות הלילה, לכן כדאי שתסב ולו כדי שיראו וילמדו הבנים כיצד מקיימים מצוות זו.

בסיום הערב היא ביקשה ללמוד גם את שאר הלכות הפסח, ושלחנו אותה לקבלת הדרכה מהאנשים המופקדים על כך בארגון 'ערכים'.

יומיים לפני החג היא התקשרה וסיפרה שהצליחה להכשיר את הבית, בני הבית למרות ריחוקם שיתפו פעולה וסייעו, וכעת היא מעוניינת לרכוש כלים חדשים ולהטבילם כדת, וכן לרכוש מוצרי החג הכשרים לפסח. היא ביקשה לרכוש הכל בהכשרים הכי מהודרים, 'כי אם עושים סדר אז שיהיה הכי טוב'. היא

ביקשה מצות רחיים של יד ומוצרים שאינם שרויה, כמו כן ביקשה עשרים הגדות, כי היא הזמינה את כל המשפחה המורחבת, והיא לא רוצה על שולחן הסדר את 'הגדת הקיבוצים'.

באותו היום הופיעה האשה בבני ברק ומכוניתה הועמסה בכל צרכי החג. בחנות שרכשה את המצות העניקו לה במתנה דיסק חסידי של שירי פסח המקוריים. ומאז עד לכניסת החג אלו היו הצלילים שנשמעו בבית.

בסיומו של החג קבלתי ממנה מכתב נרגש ביותר ובו היא מתארת את שהתרחש בביתה בליל הסדר...

"אני הוא הבן הרשע"

"בני המשפחה המורחבת ישבו סביב השולחן הגדול והמפואר שערכנו. ביקשתי מאבי הישיש שיערוך את הסדר אך הוא סרב. בעלי גם הוא

הצטרף לסירוב. בלית ברירה התיישבתי אני להסביר את הלכות הסדר. בני הבית שיתפו פעולה, וכך התחלנו באמירת ההגדה.

"אבי ישב לצדי מהורהר, ולמרות טבעו הסוער הוא לא פצה את פיו. כשהגענו לבן הרשע שבארבעת הבנים, ביקש אבי לומר מספר מילים. הוא פתח את דבריו ברעד ואמר: 'אני הוא הבן הרשע'... ואז החל בסיפורו האישי שמעולם לא נחשף בפנינו:

"גדלתי בבית חסידי בפולין. ימים אלו היו ימי טרום מלחמת העולם השנייה. הורי היו יראים ושלמים, הם מסרו את נפשם לחינוכינו. אך אני התחברתי לנערים פורקי עול, נחשפתי לעיתונות קלוקלת, עיתונים שלעגו ובזו לכל דבר שבקדושה,

בעיקר עשו צחוק מדקדוקי המצוות סביב חג הפסח.

"ליצינות זו חלחלה כארס של עכנאי בליבי. הייתי אז בגיל חמש עשרה, מבחוץ עדיין נראיתי כירא שמים, אבל רק מבחוץ... עם התקדש ליל הסדר, אבי ישב בראש השולחן, אמי ואחיותיי סביב השולחן, ואני הבן היחיד, התבקשתי שוב לשאול את ארבע הקושיות. אולם במקום לשאול את השאלות המקוריות, שאלתי את שאלת הרשע בתוספת נופך של דברי הליצינות הנוראים שקראתי בעיתונים...

"הורי היו בהלם ובתדהמה. המילים נעתקו מפיו של אבי, אמי פרצה יחד עם אחיותיי בכי נורא, ואני קמתי מהשולחן בצחוק מתגלגל והלכתי לישון. בסלון השתררה שתיקה, התדהמה הייתה גדולה.

"אבי התעשת ראשון. הוא ביקש מאחותי הקטנה הי"ד לשאול מה נשתנה, הוא ענה את התשובות במתיקות כפי שהיה רגיל. ואז כשהגיע אל הבן הרשע הגביה אבי את קולו ואמר: 'הבן הרשע, גם כשהוא מזלזל ובז לכל דבר שבקדושה, אל לנו להתפעל מדבריו, שכן הוא שבו בקליפת היצר הרע. עלינו לעזור לו לצאת מהשבי. ומהי אותה עזרה? דמעות ותפילות! הבה נתפלל ונבכה שלא ניגע לריק, ושעמלינו לא יהיה לשווא, ושבננו יזכה לשוב בחזרה אל המקום שממנו בא'.

"דבריו של אבי הכעיסו אותי עד מאד. אני שבו בקליפת היצר?

להיפך, אני חופשי, אני מתקדם. אתם אלו השבויים בתפיסת העולם של השטייטל הנושן והמיושן. יצאתי בזעם מהבית, חברי חיכו לי ברחוב ויצאנו להתהולל. חזרתי לביתי לפנות בוקר, הורי היו נראים כאבלים שחרב עליהם עולמם. אבי ישב עמי לשיחה נוקבת וקרא לי לחזור בי, אך אני גמרתי אומר להפנות עורף לדרך התורה.

"אבא הביט בי במבט חודר ואמר: 'ראה בני, אני קבלתי מאבי את לפיד האש של תורת ישראל, אבי קיבל זאת מאביו וכן הלאה עד מעמד הר סיני.

שלושת אלפים ושלוש מאות שנה הלפיד עובר מאב לבן, אמא ואני השתדלנו להעביר לך את הלפיד כמתכונתו ללא כל שינוי, שפכנו ים של דמעות כדי שתגדל ירא שמים, עשינו כל שביכולתנו שתצמח ותגדל להיות 'ערלעכער איד'. אני מבקש ממך, תשתדל להיות כזה. תעביר את הלפיד הלאה. אני מאמין שכך זה יקרה, איני יודע מתי, אך זה יקרה! כי למדונו חז"ל שדמעות לא שבות ריקם.

"נשארתי אדיש וקר, אמרתי לאבא ביושב שמושגים אלו השתנו, הלפיד המיושן שלך כבר לא מעניין, היום יש את היהודי העברי החדש הציוני והחופשי, ועל זה תהיה גאוותך. אבי, שממש לא שוכנע מהדברים, אמר: 'אולי בחיי, אולי אחרי מותי, אתה עוד תראה שהיהדות הישנה והעתיקה תנצח, כי אין יהדות אחרת'.

"למחרת הפסח התארגנו החברים לעלות לארץ ישראל. גורמים שונים סייעו לנו לרכוש כרטיסים לנסיעה. האניה אמורה הייתה להפליג לחופי קפריסין ומשם להמשיך לארץ ישראל. נפרדתי מהורי. על הפרידה הכאובה איני מסוגל לדבר כעת. הגענו בדרך לא דרך לארץ ישראל, היינו בין מקימי המדינה, את הפאות החלפתי בבלורית, את הבגדים השחורים החלפתי בבגדי חאקי, עבדנו קשה, ייבשנו ביצות. בנינו בתים.

"ואז הגיעה השמועה על פרוץ מלחמת העולם השנייה. השמועות הנוראיות התגנבו לאוזנינו, כאבתי עד מאד למשמע העדויות על עקידת

משפחתי היקרה הי"ד ועל חורבן מולדתי. בטיפשותי לא הבנתי איך היהודים 'הסכימו' ללכת כצאן לטבח. חשבתי לעצמי: אני הייתי לוחם... עושה מרד ומת מוות של גיבורים... זעמתי זעם רב על הורי וקהילתם שלא נלחמו. אמרתי לעצמי: כמה צדקתי שגמרתי ואמר להיות יהודי חדש, פייטר, חזק, עוצמתי וגאה, שאותו לא ירמסו לעולם.

"האמנתי ברעיון ה'קומוניזם'. הקמנו קיבוץ בצפון לאור האידאולוגיה הזו. המשפחה שהקמתי הייתה חילונית חרדית... כלומר דאגתי וחרדתי שלא יהיה בבית שום סממן יהודי מיושן... נס שנולדו לי רק בנות, שלא הייתי צריך להתלבט על ברית מילה...

"כשאת היית קטנה' – פנה ואמר לי – 'ערכנו בליל הסדר 'סדר קיבוצי' כשעל השולחן היו לחם ובירה, שרנו את שירי האביב מתוך ה'הגדה הקיבוצית', הכל היה נראה כה נפלא. ניצחתי את אבי הי"ד... "

"אבא, סבא ניצח!"
"אך הנה, יחד עם קריסת המפעל הקיבוצי התברר השקר הגדול של הקומוניזם. הילדים זנחו את הרעיון שעליו נלחמנו, אין יותר אירועים קיבוציים כמו ליל הסדר או הבאת ביכורים. התחלתי להבין שדרכינו מלאה בקוצים. כפי הידוע לכם, בת אחת שלי עזבה את הארץ עם בעלה הנוכרי, האחרת לא רוצה להינשא, ורק את ואחותך הקמתם משפחות. עלייך, בתי הגדולה, הייתה גאוותי.

"כשהזמנת אותי הערב, לא הבנתי למה כוונתך. הלא הסדר הקיבוצי נשכח זה עשרות בשנים, ולסדר

היהודי של פעם בטח את לא מתכוונת... תמהתי מה את מתכננת לערב הזה. אך כשהגעתי וראיתי את מצות היד הישנות והעתיקות, את החריון, את הכרפס, את הזרוע הצלויה, כמעט שחשבתי להתעלף. האם אבי ז"ל צדק!?

"והנה, אני יושב ושומע את המשפחה שרה את השירים ששרנו בבית הורי בעגה החסידית... חשבתי שאני יוצא מדעתי... לילה שלם את מדברת בחרדית... האם כל זה בעצם מבשר לי שאת חוזרת בתשובה... אל היהדות הישנה שממנה ברחתי?"

"אבא ישב לצידו ומחה את זיעתו. לא ריחמתי... עניתי לו בעוז: 'אבא, סבא צדק וניצח! ואני קבלתי את הלפיד מהידיים הקדושות שלו. אך אני מעדיפה לקבל אותו מהידיים שלך... שבעים שנה הלפיד מחכה שתעביר אותו הלאה.

אבי שב לשתיקתו. המשכנו עם הסדר עד תומו.

הלפיד חזר!
פסח תשע"ד, ליל הסדר בקיבוץ. בראש הסדר יושב יהודי קשיש בלבוש לבן כשכיפה גדולה על ראשו, ועורך את הסדר בדיוק כפי שאביו ערך. מצות יד, מאכלים לא שרויה, הגדות עתיקות יומין.

השירה היהודית כמו מפעם הדהדה ברחובות הקיבוץ, והעידה יותר מאלף עדים על התגשמות חזון הנביא: "והשיב לב אבות על בנים, ולב בנים על אבותם" (מלאכי ג, כד).

(דרשו)

ההצלה מהכלא הרוסי

במוסקבה, מיהר יצחק לקחת את המזוודות ולהמשיך לאולם הנוסעים הממשיכים, אלו הממריאים ליעד הבא. בצעדי ריצה קלים עשה את דרכו בנמל התעופה המוסקבאי הענקי, מביט בעשרות המטוסים החונים מסביב ותוהה באיזה מהם יזכה לטוס לניו יורק עיר מכורתו. הוא מגיע לעמדת הבידוק, כצעיר ורגיל הוא מעביר את המזוודות בעמדות השיקוף וכבר ממחר להמשיך לאולם היוצאים, אלא שלפתע פתאום - -

צפצוף מחריש אוזניים נשמע ברמה, ותוך כדי – כמה מאבטחים חסונים הסתערו בנשקים שלופים, והורו לו

כשגוף המטוס רעד והחל לנוע על מסלול ההמראה, חש גם יצחק רעד של התרגשות. המטוס האיץ, ויחד עמו – הואצו פעימות הלב של יצחק, בחור ישיבה מארצות הברית שגלה ללמוד תורה בארץ ישראל, ועתה עושה את דרכו בחזרה לביתו. ציפור המתכת המעופפת פרשה לה כנפיים והמריאה אל בין העננים בדרכה למוסקבה, תחנת הביניים במסע לניו יורק. בכטן המטוס, שכנו להן שתי מזוודות עמוסות בחפציו האישיים, ספרים, מתנות לאחים ואחיות, וגם מזכרות שונות משנת לימודו בארץ. הוא דמיין את רגע המפגש המרגש עם הוריו, סופר את השעות והדקות לנחיתה. כשנחת המטוס

לבו מזדמרת שירת דבקות ותודה לבורא עולמים, ובכל רגע ורגע חש כי הוא מתחבר לאביו הטוב, ומודה לו על כל חסדו – כולל גם על המעצר המפחיד הזה... ההודאה מילאה את לבו בכוחות לעמוד באתגר, הוא חש כי הקשר הקרוב עם בורא עולם מתהדק מאי פעם, הוא ממש מרגיש את ידו של הבורא נתונה אתו, בבחינת 'עמו אנוכי בצרה...'
כך, לראשונה בהיסטוריה, הפך תא מעצר רוסי קפוא ומחניק, לאלומת אור של תודה לה'.

את מיטב שעותיו הקדיש יצחק להודות לה', פשוט לומר תודה לאבא על חסדו. פעמים נפשו יצאה בריקוד, לפעמים עיניו זלגו דמעות התרגשות, כך או כך – פעמים כה רבות הוא כמעט שכח היכן הוא נמצא, כל העת חש נרגש מעוצמת ההודאה והקשר לה'...
ויהי ביום המשפט, היה זה יום ששי, שעות ספורות לפני כניסת השבת. שופט רוסי זקן ועב כרס נכנס לאולם הדיונים, קרא את כתב האישום בחופזה, שאל את עורך הדין לפשר העניין, ומשנענה בסיפור במלואו – קרע את כתב האישום מול עיני התביעה, וזיכה את הנאשם מכל אשמה, חד וחלק! תוך זמן קצר ננעל הדיון, הראשון והאחרון בתיק. שליח חב"ד מקומי יעץ לו להימלט מרוסיה עוד לפני שהתביעה תגיש בקשה לערעור, והוא הצליח למצוא מטוס שהמריא מיד – כך שאת השבת כבר עשה מחוץ לגבולות רוסיה, אליה לא ישוב לעולם!

אולם, יותר מהנס המופלא שקרה לו, מספר יצחק על נס גדול בהרבה: הוא גילה את כח ההודאה, הוא הבין עד היכן היא מגיעה. ראשית, בעת הקושי עצמו, כשיהודי מתרכז בלהודות לה' על הדברים הטובים ועל מה שנראה כפחות טוב, על רגעים שנראים קשים כמו על חוויות חיוביות – הוא מקבל עוצמות וגבורות רוח לעמוד בכל אתגר, להתמודד בכל מערכה.

ושנית, בסופו של דבר, הרי מדובר בנס מופלא, אשר כל מי שמכיר את המערכת המשפטית הרוסית – תמיה איך הוא יתכן. אבל הוא יתכן גם יתכן, כי להודאה יש דרך משלה לפתור בעיות, יש לה כח לגאול יהודי מצרתו ומצוקתו, היא פותחת שערי כלא מכל סוג, מובילה יהודי לגאולה אישית מצרותיו מתוך הודאה ושבח!

אחים יקרים, הבה נאמץ את המסר העולה מביין כותלי הכלא הרוסי, ומתוך הנס המופלא שהתחולל במשפט, כפי ששמענו בעדות אישית מפי מגיד השיעור של הבחור הניצול. מתברר כי להודאה יש כח על טבעי, יכולה היא להציל, להגן ולהושיע, לגאול ולפתור, לסייע ולהאיר בחשיכה. הבה נאמץ את כלי ההודאה – עכשיו, בחג הפסח שכולו הודאה, וגם לאורך ימים. כי ימי המצוקה שאנו בעיצומם, כמו גם ימי שגרה בהם יש לנו בעיות שגרתיות, יכולים להיראות אחרת לגמרי אם נקבל על עצמנו להודות ולהלל, להביע שבח והודאה לה' בפנינו ובלבבנו תמיד. (טיב הקהילה)

ברוסית מתובלת באנגלית רצועה להשתטח על הרצפה ולהרים ידיים. יצחק הנבוך והמבולבל החל רועד בחוסר שליטה, ומיד הבין שכדי להישאר בחיים – עליו להשתטח ארצה כפי שהורו לו...

בשניות בהן שכב על הרצפה הקרה בשדה התעופה, מנסה להבין מה מתחולל סביבו, הרגיע את עצמו כי כנראה מדובר בטעות בזיהוי. הרי אין שום דבר בעייתי במזוודותיו, הוא ארז אותן בעצמו והוא יודע בדיוק שיש בהן כמה פריטי לבוש, ספרים, מזכרות וצעצועים. 'כנראה זו טעות בזיהוי' – הרהר כשהובל אזוק באזיקים לחדר צדדי בשדה התעופה, שם הצטווה להמתין עד שיבוא חוקר משטרה בכיר...

כשהחוקר הגיע, נשאל יצחק לגבי תכולת מזוודותיו, והשיב כי אינו יודע על שום פריט בעייתי. ואז החוקר עטה ארשת פנים נרגזת, ולפתע שלף מהמזוודה של יצחק שלושה כדורי רובה, הניף אותם תוך הטחת אצבע מאשימה, ושאל בשאגת אימה: 'ומה אלה???' מדוע נשאת בתיקך כדורי רובה מסוכנים? וכי אינך יודע שזו עבירה פלילית חמורה, שלא נעבור עליה בשתיקה!?!?!?

יצחק נבעת. הוא הכיר את הכדורים הללו היטב, אלו כדורים משומשים אשר קיבל פעם מכמה חיילים בגבול הצפון, כששהה בכפר סמוך בשבת. לתומו סבר כי יביא את הכדורים לארצות הברית להראות לאחיו ואחיותיו כמזכרת נעימה, ולא העלה בדעתו כי יסתבך עד כדי כך...

הוא ניסה להסביר את עצמו, אולם החוקר סבר אוזניו ואטם את לבו. הוא הושלך למעצר בתנאים מחפירים, לצד עבריינים רוסיים אלימים ומגודלים, שיכורים ורוצחים מכל המינים והסוגים. שבועות ארוכים שהה במעצר, כשהוריו עושים הכל כדי לנסות לסייע לבנם, הכלוא בתא מצחין עם תחתית המין האנושי...

לבסוף, נקבע מועד למשפטו, בעוד כשלושה חודשים. נשכר עבורו עורך דין ממולח, שהסביר כי אמנם לפי החוק הבינלאומי מצבו אינו כה חמור, אולם ברוסיה – אין לדעת... התביעה דרשה להטיל עליו 10 שנות מאסר בגין ניסיון רצח!!!, ויצחק המבוהל, עלם צעיר שנזרק באחת מספסלי הישיבה לתוך קלחת משפטית מסובכת, לא ידע את נפשו...

בעודו בתא, בצר לו, נזכר בדברי מגיד השיעור שלו, הרה"ג ר' זאב דינר שליט"א, שהיה מפליא לספר על כח ההודאה לה' כמושיעה מכל צרה וגואלת מכל בעיה. עתה, ביושבו בתא ימים ארוכים ללא כל תעסוקה, היו לו דברים אלה למשיבי נפש, ומתוך התנאים הקשים – נטל פנקס קטן והחל רושם בו סיבות להודות לה' על חסדו וטובו עמו מאז ומעולם, כולל גם חסדים גדולים וקטנים שהוא זוכה בהם תוך כדי המעצר הנורא שהוא שרוי בו...

מאז אימץ את 'שיטת ההודאה', הפכו ימי הכלא למרוממים עבורו. עדיין הוא נתון בין שיכורים ורוצחים, אולם בתוככי

שביבי אור

מסרים מפסח

לפעמים כאשר אדם רוצה באמת לחזור בתשובה, הוא נרתע כאשר הוא חושב על התגובה האפשרית של הסביבה, של החברים, השכנים או בני הבית. למרבה הצער, המחשבה אודות מה שיחשוב עלינו השכן – מטרידה יותר מהמחשבה אודות מה שיחשוב עלינו הרבוננו של עולם...

אולם כאן, מן הראוי שנתבונן בבני ישראל העומדים לפני יציאת מצרים, בבני ישראל הזוכים את אלהי המצרים לעיניהם, לעיני שכניהם, לעיני משעבדיהם, ואינם יראים ממאומה, כי יודעים שאת מצות ה' אלקיהם הם מקיימים.

אם נלך אף אנו בדרכם – נוכל לעלות ולהתעלות, תוך התגברות על המכשול הגדול הזה ששמו: 'דעת הסביבה'... אף המצה טומנת בחובה מסר נפלא, מצה זו שאנו אוכלים – נוגע אלינו דבר יום ביומו, שכן יש בו כדי ללמדנו את מדת הזריזות.

כאשר אנו מבקשים לשנות את דרכנו, לעלות ולהתעלות – לפעמים מגיע היצר ולוחש באזנינו: "נכון... באמת כדאי להתחזק... אבל לא כל כך מהר!! אם תתקדם מהר – אתה עלול לאבד את משפחתך אשר לא תאבה להתקדם בקצב שלך, וכך תפסיד את הכל!!"..." היצר משום מה משכנע אותנו, כי עדיף שהקב"ה יחכה – מאשר שהאשה או הילדים יברחו... אולם המצה מלמדת אותנו ומזכירה, כי כאשר מזדמן לדינו דבר מצוה או התחזקות – אין להשתהות! צריך להתקדם מהר, בזריזות, בכדי שלא להחמיץ את הרגע!!

"מצוה הבאה לידך – אל תחמיצנה!" – למדונו חז"ל, ושתי משמעויות בדבר:

ראשית – עלינו להזהר לבל נחמיץ את ההזדמנות שנקרתה לדינו, לזכות לחיי נצח ולעשות את רצון אבינו שבשמים, בורא העולם ומלך מלכי המלכים.

ושנית – עלינו להקפיד שלא לעשות את המצוה בפנים חמוצות... כי הקב"ה – חפץ במצוות שנעשות ברצון, בשמחה, בטוב לב, ולא במצוות הנעשות כמי שכפאו שד – כביכול, עול הוא המוטל עלינו ומי יתן ויסור מעל כתפינו... (נתיבי אור)

נצור לשונך

מוסר למנוע את הצרות

בתקופה בה היה רצף של פיגועים עקובים מדם רח"ל (חורף תשע"ו), היתה דאגה גדולה מאוד בציבור, ולא ידעו אנה יפנו. שאלו על כך את הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מרגישים אנו את דברי הפסוק "מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה" (דברים לב כה), כיצד נינצל מרוע הגזירה?

והשיב, הנביא ישעיהו זועק: "חדלו הרע" (ישעיהו א טז) חדלו לכם מלהרע איש לאחיו, הלב כואב לראות איך אנשים מתנגחים איש באחיו; צרות עין בין שכנים, שלום בית רעוע בין איש לאשתו, מריבות על הבלים, דיבורי לשון הרע ורכילות איש על רעהו, כל מריבה היא צרה...

אילו היינו מסתכלים על כל מריבה בין איש לרעהו בידיעה שהיא ממש גורמת לעוד יהודי להידקר, רח"ל, לעוד יהודי להיפגע מאבן, אזי כשהיינו רואים יהודי המתקוטט עם חבירו, שאינו מפרגן לו, או מדבר עליו לשון הרע – היינו רצים אליו וצועקים: 'ר' איד, תפסיק! רחמנות, אין לנו כוח לעוד פיגועים. צורת ההתנהגות שלך מביאה צרות על עם ישראל, זה מביא חוליים רעים וקשים. ה' ירחם.' (הפה קודש קדשים)

הלכה

המתיר לעצמו לספר לשון הרע על חבירו בגלל שהזיק אותו באיזה דרך, ואין בסיפור הדבר תועלת כפי התנאים של לשון הרע לתועלת (במצוות בין אדם לחבירו), הרי זה עובר בנוסף לאיסור לשון הרע, גם על איסור לא תקום ולא תטור.

אסור ללעוג על דברי התורה שאומר חבירו, ואפילו אם אכן דברי התורה האלה אין בהם ממש, ואין בהם חידוש, וכו', אבל אם נתערבו בדברי חבירו דברי אפיקורסות (כפירה בתורה ובנבואה) מצוה לגנותו ולכזותו בפניו ושלא בפניו, בכל מה שהוא רואה ושומע עליו, וכל זה בתנאי שהוא עצמו שמע ממנו דברי אפיקורסות או שהוא מוחזק (שכולם יודעים) שהוא אפיקון

העלון מוקדש לעילוי נשמת
 ר' פינחס בן מזל ז"ל
 נלב"ע א' כסלו תשפ"א
 ת.נ.צ.ב.ה

לתרומות, הקדשות והנצחות
 052-7697432

קוה אל ה'

צפית לישועה?

לחותן לא היתה ברירה אלא למשוך את הכסף. ואכן כפי שצפה חתנו, לא חלפו ימים ספורים, והעיר רעשה וגעשה לשמע הידיעה כי הגביר הגדול יצא נקי מנכסיו.

נדהם ונפעם קרא החותן לחתנו ושאל אותו בהשתאות: "מהיכן ידעת שהגביר עומד לפני פשיטת רגל כשאישי לא חלם על כך? וכי נזרקה בכך רוח הקודש?"

"לא נביא אני, ולא בן נביא אני", השיב החתן, "אולם בכל אופן היה ברור לי בידיעה ברורה כי הגביר עומד להפסיד את הונו. לפני מספר ימים כשעברתי ליד חלון ביתו של הגביר, שמעתי אותו פונה לבורא העולם ומתחנן: 'הלואי שהמשיח כבר יבוא!' מיד אמרתי בלבי, כי אם הגביר של העירה כבר צריך את המשיח, שמע מיניה שהוא עומד לפני פשיטת רגל..."

הבה ונחשוב לעצמנו: האם כולנו באמת חפצים בביאת המשיח? הרי רבים מאתנו מסודרים בחיים, יש לנו דירות מרווחות, פרנסה מכובדת, הכל הולך טוב ויפה... רבים מאתנו אינם מבינים מדוע אנו צריכים כעת את המשיח.

ה' ישמרנו ממחשבות מעין אלו. מי שאלו הן ההשגות שלו בביאת המשיח, הרי הוא אומלל, כיון שאין לו שום השגה במשמעות המושג 'ימות המשיח'. לו היינו מבינים את העונג הרוחני הצרוף שיהיה בעת בוא הגואל, אזי באמת יכולנו להשיב בלב שלם כי אכן ציפינו לישועה. (אריה שאג)

אחת השאלות ששואלים את האדם בבית דין של מעלה לאחר מאה ועשרים שנותיו היא: "צפית לישועה?". לכן מוטל על כל אחד מאתנו לבדוק את עצמו, לפשפש במעשיו ולראות האם הוא אכן מצפה לישועה באמת ובתמים, והאם יוכל להשיב בחיוב על שאלה זו.

כדי להמחיש את הדברים נביא את הסיפור הבא:

מעשה בחתן שקיבל מחמיו נדוניה מכובדת. החותן, שהיה איש עסקים מפולפל, השקיע את כספי הנדוניה אצל הגביר של העיר, בתקוה לקבל פירות מעסקיו המסועפים. שבועיים לאחר נישואיו הגיע החתן לבית חותנו, ודרש ממנו במפגיע לחלץ את הכסף מידי הגביר לאלתר, כיון שלפי דעתו הוא עומד לפשוט את הרגל.

החותן התפלא לשמע הדברים, וניסה להתווכח עם החתן באומרו: "אני שועל ותיק בעסקים, איך יכול להיות שאתה שלא היה לך כל עסק מעולם, תרגיש ותדע דבר שאני לא הרגשתי ואנני יודע?!" אך החתן התעקש ועמד על שלו. "מבקש אני ממך לתבוע מהעשיר את הכסף כאן ועכשיו, בטרם תרד כל הנדוניה לטמיון. ואם אינך מוכן, מבקש אני לחלופין שתתחייב לי שאם הגביר יפשוט את הרגל, תכסה את ההפסד מכיסך!"

חכמת נשים

'אוף' אין לי כח

הנקודה הראשונה אשר בלטה לעיני כל מי שזכה להכיר את הרבנית פינקוס ע"ה, הינה האצילות המיוחדת בה נחונה. ניכרה בה מיד במבט ראשון דמות של 'בת מלך' במלא מובן המילה. היא היתה אשה אשר כולה אומרת כבוד.

הנהגותיה היו הנהגות אציליות ברמה בלתי מצויה. כל מילה שהוציאה מפיה היתה מכובדת ושקולה. לא נשמעו מפיה טרוניות וטענות על אי, ובכלל, נמנעה מלעסוק במגרעותיו של הזולת. "יש לנו כל כך הרבה על מה לדבר, למה לדבר דוקא על אנשים? עדיף לדבר על בגדים!" - היתה משננת באזני ילדיה... כך היתה אומרת, ומעבירה נושא באלגנטיות, בעדינות, מבלי לעורר מהומה ולזעוק זעקות שבר 'לשון הרע!' וכד'. פשוט להחליף נושא...

ולא רק טרוניות הנוגעות לזולת ולמגרעותיו לא ניתן היה לשמוע מפי הרבנית... ככלל, כל מי שהכירה ידע כי אף פעם לא ישמע ממנה תלונה או טענה בכל נושא שהוא! את המילה 'אוף' - לשם הדוגמא - היא לא היתה מסוגלת לסבול... 'לאן אתם רוצים שנעוף?' - היתה שואלת בחיוך, ומסבירה כי ניתן להשיג את אותן מטרות מבלי להתרגז ולהתמרמר... (נפש שמשון)

<p>העלון מוקדש לעילוי נשמת ר' חיים חתאתו בן ביה ז"ל נלב"ע ג' סיון תשס"ח ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>העלון מוקדש לעילוי נשמת מזל בת סוליקה ז"ל נלב"ע י"ח אלול תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>העלון מוקדש לעילוי נשמת ר' עמרם בן פרחא ז"ל נלב"ע י"ד שבט תשע"א ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>העלון מוקדש לעילוי נשמת רחל בת תמו ז"ל נלב"ע ד' טבת תשס"ג ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>העלון מוקדש לעילוי נשמת ר' דוד בן רחל ז"ל נלב"ע ז' אלול תשד"מ ת.נ.צ.ב.ה</p>
---	---	--	--	--